

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre 4 korona
Fél évre 2 korona
Negyed évre 1 korona

Vegyes tartalmu hetilap. Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 9. sz/, hová a lapot érintő megkeresések intézendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

Fogyunk.

A népszámlálási statisztika legutóbb egy megdöbbentő tényt hozott köz tudomásra. Tudniillik azt, hogy az elmúlt hat hónapjában ennek az esztendőnek jóval kevesebb születést jegyeztek föl a magyarországi anyakönyvekben, mint a tavalyi esztendő megfelelő öt hónapjában. Ellenben emelkedést mutat fel a halálozások száma s csökkentek a házasságkötések.

Komoly jelenség ez, amely fölött nem lehet, nem szabad rövidesen napirendre térni. „Oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosoknak is meg kell kegyelmezni” — mondotta gróf Széchenyi István s a legnagyobb magyarnak ez a mondása ma is éppen olyan aktuális, mint volt 80 esztendő előtt. Kevesen vagyunk még magyarok s amiről Rákosi Jenő álmodik, a 30 millió magyar nem tekintendő utópiának, hanem a magyar nemzetet az idők végtelenéig fentartó célnak. Szaporodnia kell az ország népének, mert ellenkező esetben elnyel ellenségeinknek tengere.

Franciaország nemzeti szerencsétlenségének tekinti azt, hogy népessége nem szaporodik kellő arányban. Nemzeti szerencsétlenségnek kell, hogy tekintsük mi is, akik pedig kevesebbek és a világ előtt gyöngébbek vagyunk,

mint a franciák. 1867. óta, amikor lendületet vett itt a nemzeti és közgazdasági élet, most tapasztaltuk először, hogy a népség szaporodása dolgában nem gyarapodtunk, hanem visszafejlődtünk. Nemzeti szerencsétlenség lehet ebből, ha a készülő bajon hamarosan nem fogunk segíteni tudni.

Kétségtelen, hogy a népesség szaporodásának csökkenése csakis szociális nyomorúságunkra vezethető vissza. Az emberanyag, amely Magyarországon él, ma is egyike a legegészségesebbnek, termékeny és telivér, életkedvvel bíró. A tömegnyomor férge rég azonban az egészséges gyökereken s számtalan újabb hajtást elhervaszt.

Rossz volt a tavalyi termés, a sok százezernyi mezei munkás s kisgazda hiányosan táplálkozott. Ez egy egy fontos fizikai ok a sok között, mely e kedvezőtlen szaporodási eredményt létrehozta. A rossz táplálkozás nemcsak a nemek érvényesülését hátráltatja — de elősegíti a bűnök bűnét, mely ugyanis olyannyira van elterjedve nálunk — a gyermekelhajtást.

Az anyák nem akarnak életet adni a gyermeknek, hogy az is nyomorogjon s nagyobbítsa a szülők nyomorát. Hatóságaink a vidéken, sajnos, nem tudják vagy nem akarják a gyermekelhajtás bűnének terjedését megakadályozni s számos vidék van Magyaror-

szágon, ahol már nem is veszik bűn számba.

Minél nyomorúságosabb valamely falu népe, annál nagyobb a jövedelme azoknak a boszorkányoknak, akik a még világra sem jött emberi lények meggyilkolásával foglalkoznak. Ha le is tartóztatnak a forma kedvéért hébe-hóba egy ilyen boszorkányt, enyhe büntetést szabnak rá, könnyű szerrel menekül s folytatja átkos foglalkozását. Ki tudja, hány ezer csirázó emberélet pusztul így el évenként?

Másik ok a kivándorlás. Sok ezer kivándorló feleségét, gyermekeit is magával viszi. Nem tudnak megélni a szülőfalujukban a munkájukból, mennek más hazát, fehérebb kenyeret keresni.

Harmadik oknak hozható fel egy gyermekrendszer. Egyes vidékeken oly nagy a föld éhsége, hogy a legmódosabb gazdák is életelvül tüzik ki maguknak, hogy osztatlanul rendelkezessenek végrendeletükben a földükkel. Ezt persze csak úgy érhetik el, ha egy örökösük, egyetlen gyermekük van. Az egy gyermekrendszert büntető paragrafusokkal alig lehet megakadályozni, ez a mi parasztságunkban társadalmi baj, amelyet kiirtani csak társadalmi úton lehet.

Az intelligens osztályban, sajnos, az elmondott bajok valamennyien pusz-

TÁRCA.

Naplótöredékek.

— Karcolat. —

Többször hallottam, hogy nem érdemes naplót vezetni. Hát, kérem, én ezt részemről kereken tagadom, mert tessék csak elgondolni, milyen élvezet az, ha az ember évek múlva elolvaissa jegyzeteit. Mennyi szép régi emlék elevenül föl bennünk, melyek az emlékezőtehetségben elraktározva, mint lappangó képzetek, ilyenkor egymásután ütök föl fejüket.

Éveket töltöttem pipafüstös irodában, poros akták között. Akadémikus koromban egyszer összeállítottam egy naplókivonatát, de később mérgemben szétéptem. Most megint kísért a gondolat, hogy üres órámban végrehajtsam a költő mondását: „Emlékezzünk régiekről.”

A 90-es évek elején beálltam díjnoknak az x-i váfosházán, hol a segédkezelői kar létszáma velem együtt hétre emelkedett. Ugynevezett „alak”-ok voltunk mindnyájan, de Sanyaró Vendel-féle külsőre és tulajdonságra nézve mindnyájunk közül kiemelkedett Békásy. Tipikus alakjával mindenhol föltűnést keltett. Képzelnék el, kérem, egy hosszú, sovány, fakó arcu férfiut, ódon divatu, színezett lebernyegben, aki a szibvásáron Olcsó Jancsától vette valamelyik hónapnak elsején ütött-kopott zöldes keménykalapját; hóna alatt állandóan 45°-nyi szög alatt esernyőt tart, melyből helyenkint vasrudacsákák kandikálnak ki és — az amatőr fotográf-felvétel meglehetősen sikerült.

Mindig sajnálom, hogy titokban le nem vettem az öreget valami kézi fényképezővel, amint a díjnoktelep elnöki székén ülve, aktáiba merülten C betűvé görbülten dolgozott. A tanácsjegyző mellé volt beosztva és oly hősi odaadással és valódi ügybuzgósággal körmölte a jegyzőkönyvi kivonatoknak a „perpetuum stabile” bekezdését, amely úgy hangzott: „Olvastatott N. N. kérvénye, melyben . . .” hogy méltán 90 krajcárt érdemelt volna naponta, nem 80-at.

Asztalán a legnagyobb rend uralkodott. Oly egyenest állt ott minden, mint a katonaság arcvonala a vérmezőn. Egy írótolldobozra 9 felkiáltójellel írta meg ezen figyelmeztetést: „Vigyázz, tusstoll van benne!” Olyannak tűnt föl ez a felirat, mint mikor az ember azt látja néhutt fölriva: Óvakodjunk a zsebtolvajoktól! Volt külön doboza, amelybe az elhasznált, már vastagon fogó fekete tintás és könyvomas tollakat nyilvántartotta; az írónokat becses neve ráírásával hitelesítette és jaj lett volna annak, aki csak egyet is kizökkeníteni merészelt volna egyenes helyzetéből; olyan lármát csapott volna Békásy, hogy talán még a kép is megingott volna a falon.

Mig Békásy bátyánk egyáltalán nem türte meg az asztalán az ugynevezett költői rendtelenséget, addig Fodornál minden tótágast állt. Jellegzetes alak volt ő is, állandóan suttogós magyar ruhában járt és költött, de el-sejét leszámítva nem pénzt, hanem lirai zöngeményeket. Ugy hallottuk, hogy a lapokba dolgozott szabadidejében, mely főnmaradt neki a cseléd-ügyek, kofa-viszálykodások, tyukpörök és egyéb bagatell dolgok tárgyalása után.

Egyszer lejött hozzánk Fáy Szeréna színművésznő Budapestről. Rómeó és Juliát adták. Fodor egészen átszellemülten állt az oszlopnál és a darab élvezetbe merült. Mellette állt egy uri ember, olyanféle, mint az egyszerű, akinek a svájci glecserekre való turista-kirándulás alkalmával nem a vidék gyönyörű panorámája tetszett legjobban, hanem a vendéglőben kirántott csirke és a birkapörkölt. Ez a prózai ember időközönként nagyokat ásított, végre — éppen a legmeghatóbb jelenetnél — fösóhajtott:

— Csak már vége volna ennek a komédiának!

Lesujtó pillantás volt tiszteletdíja ennek a kijelentésnek Fodor részéről.

Hogy mennyi tollat koptattunk el mi heten éveken keresztül, azt csak az irodaszállító állapíthatná meg, ha megnézné üzleti törzskönyveit. Percegték is a tollak a díjnokok telepén naphosszat. De azt tartottuk, amit a rómaiak, hogy „Scripta manent”. És megnyugvással töltött el bennünket az a tudat, hogy az utókor, ha kutatni fog a levéltárban, egész bizonyossággal állapíthatja meg majd azt, hogy: „Heten valának ők.” És azt is konstatálni fogja a késő nemzedék, hogy sokoldalulag elfoglalt skribleriek voltunk. Ne tessenek, kérem, mosolyogni azért, mert napidijasokról van szó. Hiszen köz tudomásu dolog, hogy a diurnisták, fontos elemei az adminisztrációnak, ők a biráskodás és közigazgatás gépezetében nélkülözhetetlenek, ők képezik a végrehajtó-bizottságot. Ugyan mit is csinálna a bíró a tárgyalásokon jegyzőkönyvvezető nélkül? vagy a polgármester a

titanak. Itt még az járul hozzájuk, hogy évről-évre kevesbedik a házasságkötések száma. Az intelligens osztály férfiai nem mernek, nem tudnak megházasodni, mert kevés a jövedelmük, amiből nem tudnak a ranghoz illően megélni. A leányoknak pedig hozományuk nincs. Évről-évre szaporodnak az agglagények, a vén kisasszonyok, nem csekély hátrányára az erkölcsnek. Csak olyan nagy a szociális nyomoruság az intelligens osztályokban is, mint a napról-napra élő munkások között és az súlyosan érezteti hatását társadalmi és nemzeti életünkben.

Igazgatói jelentés

a mindszenti m. kir. állami elemi népis-
kolák 1904—1905. tanévi állapotáról.

(Folytatás).

Meghalt 1 fiu, 2 leány, összesen 3 mindennapi tanuló.

Maradt a tanév végén 605 fiu, 597 leány, összesen 1202 mindennapi tanuló.

A gazdasági és általános ismétlő iskolába beiratkozott 94 fiu, 69 leány, összesen 116 ismétlő-iskolai tanköteles.

Ezek közül tanévközben más községbe, más iskolába ment át, 15 fiu, 4 leány, összesen 19 ismétlő tanuló.

Maradt a tanév végén 79 fiu, 64 leány, összesen 143 ismétlő tanuló.

A tankötelesek rendes beiskolázásának nagy akadálya az, hogy Mindszent község azon lakói, kik földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoznak, gyermekeiket fölhasználják a gazdasági állatok őrzésére és egyes gazdasági munkálatokra; a lakosság zömét képező földmunkás (kubikus) szegény emberek pedig kik kenyérkereseti forrást szerzendő, az év legnagyobb részét távol eső vidéken, sőt nem ritkán külföldön töltik el családtagjaikkal együtt, sok esetben tanköteles korban levő nagyobb gyermekeiket is magukkal viszik.

Nagy akadálya a rendes beiskolázásnak, iskolába járásnak népünk szegénysége, a tanulók téli ruhátlansága s a szegénységből eredő ama általános szokás, hogy a több gyermekkel megáldott szegény sorsu szülők 8—10 12—15 éves korban levő gyermekeiket kora tavasztól késő őszig, sőt nem ritkán elszegődítetik cselédül a szomszédos községekbe s a tanulót tartózkodási helyén legtöbb esetben nem iskolázzák be.

közigazgatási ügyekben? Magának kellene másolgatnia. Hogy sokoldalúak voltunk, bizonyítja az, hogy csak magam is egy személyben voltam: díjnok, az anabaptisták és felekezetenküliek anyakönyvvezetője, katonai h. előadó, vásárbizottsági tag, h. levéltáros és iktató, h. járlatkiadó, végül szintén egy személyben jegyzőkönyvvezető, néviró, tanu és becsüs . . .

Ily nagy elfoglaltság mellett nem csoda, ha néhanapján szórakozottak voltunk. A levelek címzése alkalmával mi írjuk reá a borítékra, hogy: Hivatalból — katonai — portómentes. Egyszer azonban megjártam, mert a tollamban maradt ez a szó: portómentes. Éppen átiratot intéztünk a társhatóságokhoz és en arra a helyre, ahová a főnök aláírja a nevét, polgármester helyett azt írtam: portómentes. A polgármester különben is szórakozott volt mindig, szépen föléje írta a nevét s az egész így festett:

N. K. Sándor,
portómentes.

Szerencsémre, jegyzőm észrevette a dolgot, mert különben belekerültünk volna az élc-lapokba.

Néhány hónapra a polgármester mellé osztottak be. Midőn elkezdtünk dolgozni, rendesen így szólt: „Vegyen elő kutyanyelvet! (Ivpapirosnak hosszú negyedrésze) Alig mondott egy mondatot tollba, már áthuzatta és újat diktált, a végén gépiesen hozzátette: „Szót kérek!“ Mire egy végzéssel elkészültünk, az ép sorokat úgy kellett az aláhuzottakkal fölfedezni. Roppant mérges volt az öreg ur. Egyszer utasított, hogy hívjam be a

V. Iskolai mulasztások.

A tanulók iskolai mulasztásai sajnos a lefolyt tanévben is felülmulják a rendes átlagot, bár a tanító-testület a mulasztások apasztása tekintetében is megtett minden tőle telhetőt.

A lefolyt 1904—1905. tanévben előfordult a mindennapi iskolában 22,508 fél napi igazolt, 10,982 fél napi nem igazolt, összesen 33,496 fél napi mulasztási eset. Az ismétlő iskolában 1658 fél napi igazolt, 1407 fél napi nem igazolt, összesen 3065 fél napi mulasztás.

A mulasztások oka, eltekintve egyes tanulók rövidebb vagy huzamosabb ideig tartó betegségeitől, népünk szegénységében keresendő, mely miatt tanköteles gyermekeik sok esetben kénytelenek, az őszi és tavaszi mezei munkálatoknál, gazdasági állatok őrzésére alkalmazni, cselédül elszegődíteni. Nagy mértékben szaporítja a mulasztások számát a tanulók téli ruhátlansága, egyes szülők közönye s a községi előjárásnak a mulasztókkal szemben tanusított lanyha eljárása.

VI. A magaviselet és előmenetel.

a) Magaviselet.

A tanítótestület a tanuló ifjuság erkölcsi nevelésére, a tanuló ifjuság magaviseletének javítására a lefolyt tanévben is kiváló súlyt helyezett s felhasznált minden rendelkezésére álló eszközt, hogy a tanulók magaviselete úgy az iskolában, mint azon kívül kifogástalan legyen.

A tanító-testület állandó és éber felügyeletének s tapintatos összhangzó eljárásának tulajdonítható, hogy a lefolyt tanévben súlyosabb beszámítás alá eső erkölcsi kihágás nem fordult elő.

Ugy a mindennapi mint az ismétlő iskolai tanulók magaviselete általánosságban jónak mondható, a találkozó kivételek oka, a szülői házból s a gyermek különös egyéniségében keresendő.

A tanulók magaviseletét a következő számadatok mutatják:

A mindennapi iskolában dicséretes 707, jó 385, türelhető 45 tanuló; Az ismétlő iskolában dicséretes 126, jó 108, türelhető 6 tanuló.

b) Előmenetel.

A tanulók szorgalmának és előmenetelének fokozására a tanító-testület a lefolyt tanévben is kiváló gondot fordított s ebbeli kötelességének teljesítésében annak minden egyes tagja lelkiismeretesen és hiven megfelelt. Az iskoláink számára kidolgozott részletes tantervben előírt tananyagot, időről időre egyöntetűen és teljesen elvégeztük. — Sajnos azonban, hogy az iskoláinkban fellépett járványos betegségek következtében a rendesnél csaknem egy hóval korábban kellett alsóbb osztályaink vizsgálatait megtartani s így az elvégzett anyag átismétlésére időnk nem maradt.

Buzdító hatással volt tanulóink szorgalmára és előmenetelére az értesítők pontos kiosztása mellett a jutalmára sok és büntetések körültekintő alkalmaz-

nyilvántartót és így szólt: „Küldje be azt a kétségbeesett Faludit!“ Kedvenc bogara az volt, hogy ha valamely ügynek aktái nála voltak, egyszerűen letagadta, úgy hogy, ha az iktató tőle iratot kapott, mindjárt ezt írta reá: „Cs. e. l. a mi azt jelentette, hogy: Csak ezt láttam!“

Az öreg urnál nem volt hivatalos idő, ha munkakedve jött, este 8 óráig is dolgoztunk. Én pedig áldottam őt magamban, de amugy visszajáról. Felháborodásomban paródiát írtam, amely így szólt:

Egyedül hallgattam az öreg mormolását,
Az üres folyosók felett futó szél zugását,

Egyedül, egyedül,
A díjnokok közül,
A városházában.

Hacsak itt nem lebeg szobájában mormogó
N. K. Sándor, az eget csapkodó
Bosszankodásában.

Egy zimankós decemberi délelőttön félénk kopogtatás hallatszott az irodaajtón és belépett rajta egy ütött-kopott ruházatu ember.

— No, mi kellene, ha úgy volna — rivált reá a jegyző.

— Folyamodtam kérem alássan egy kis télirevalóért, — szólt az ember. A jegyző megnézte jegyzeteit, azután így szólt:

— Majd kap kigyelmed rozstot, egy zsák krumplit, meg fát. Sohasem felejttem el az örömmek azt a felcsillanását a szegény ember szemében. Örömtelten kérdezte:

— Mindjárt kapok?

— Dehogy, majd ha a tizedes kiviszi a végzést. Lehagoltan távozott a szegény ember.

zása, de viszont számos szülő szegénysége, sok esetben pedig gyermeke iránti közönye miatt nem egy gyermek nélkülözötte a haladás legelemibb kelleit a tankönyveket és író eszközöket, mi a gyermekek kellő szorgalmának és előmenetelének nagy akadálya volt.

Ujdonságok.

— Rendkívüli közgyűlés. Mindszent község képviselőtestülete ma, vasárnap délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya az inségakció ügyében teendő lépések megbeszélése lesz.

— Fegyelmi büntetések. Szentesről jelentik, hogy Csongrádmegye fegyelmi választmánya e hónap 8-ikán ülést tartott, amely alkalommal három fegyelmi ügyben hozott érdemi határozatot.

Az első volt Leitner István Horgos községi II. b ró ügye, aki ellen többrendbeli visszaélés és az elhagyott gyermekek tartásdíjainak szabálytalan kezelése miatt indítottak fegyelmit. Ez ügyben a fegyelmi választmány, amely harmad fokon bírálta fölül az ügyet, semmi különösebb és súlyosabb beszámításu vétséget nem látott fönforgni, azért Leitnert csak dorgalással büntette. — Teljesen fölmentő határozatot hozott a választmány a Tergina Gyula dr., ezidőszerint hevesmegyei kir. tanfelügyelő eleni fegyelmi ügyben. Tergina Gyula dr. ellen a közoktatásügyi miniszter rendelte el a vizsgálatot a vádak miatt, amelyek a hmvásárhelyi övönöképző beléletében előfordult visszaélésekre vonatkozó röpiratban Tergina személyét illetőleg foglaltak; a miniszter a vizsgálat megtartására és a fegyelmi határozat meghozatára Csongrád vármegye közigazgatási bizottságát delegálta. A vizsgálat meg is történt; a vádak közül egyik sem nyert beigazolást s azok mind alaptalanoknak bizonyultak. — A harmadik ügy Győri Antal vármegye III. aljegyző fegyelmi ügye volt, aki ellen a hivatalos teendőik teljesítésénél évek óta tanusított mulasztásai miatt indult meg a vizsgálat, amely oly nagyfokú és súlyos természetű hanyagságot és szabálytalanságot állapított meg, hogy a fegyelmi választmány az aljegyzőt 800 korona pénzbüntetéssel büntette.

— Károlyi Imre gróf automobil-szerencsétlensége. Ugy látszik a csongrádmegyei földesuraknak pechjük van az auto-

Annak a végzésnek kézbesítése pedig tőlem függött. Még most is jóleső érzéssel gondolok reá, hogy a szegény ember másnap megkapta rozstát, krumpliját és fáját. Mert tél volt, szigorú, hideg tél.

Valamelyik áprilisi vasárnapon érdekes látványosságunk volt. Nagy hű-hóval hirdették, hogy délután anabaptista keresztelezés lesz. X-ben sokakat megméltelyezett a nazarénus maszlag, a kik közül az úgy nevezett „tökéletek“-et ujra keresztelezés alá bocsájították. A városon kívül levő „lőuszató“-ban volt a „szertartás.“ Ott állottak a vizpartján a választottak, öreg emberek, vén asszonyok, akik vénségükre gabajodtak meg. Egyszerre csak feltűnt a „pap“-juk a láthatáron, egy hosszú kaftán-szerű kabátban, aki papi hivatala mellett mellékfoglalkozásként a csizmadiaságot folytatta. A pap ur beállt a vízbe térdig és egymásután buktatta a víz alá a választottakat az énekkar érzélgős, émelyítő hatású éneke mellett. A nézőközönség pedig úgy hahotázott, ahogy csak a száján kifért, akár csak vigjáték előadásán lettünk volna.

Ime a naplóvezetés előnye. Még tárgyanagot is szolgáltat. De ezt csak az elbizakodottság mondatja velem, pedig meg kellene gondolnom azt, hogy a szerkesztő urak köz tudomásulag idegesek és a kéziratot könnyen a papirkosár mélyeségek mély fenekére súlylyesztk.

Pesity Imre.

mobillal. Pallavicini örgróf szerencsétlensége után most Károlyi Imre gróf mágocsi földesur katasztrófájáról kapunk hírt. A gróf több barátjával automobilozott a biharmegyei Margitta községen át. A gépkocsi egy asszonyon keresztül ment. Néhány száz lépésnyi távolságban a holttesttől az automobil gépésze visszanezett és ekkor a gép irányt változtatva, egy árokba fordult. Az automobil teljesen összezudódott, a bennülők pedig jelentéktelen zúzódási sebeket szenvedtek.

— **Végrehajtó-valasztás.** A tegnapi közséi közgyűlésen töltötte be a községi képviselőtestület az Elek Ignác lemondásával megüresedett végrehajtói állást. Pályáztak: Falta Gyula, ifj. Korom Lajos, Mucsi Pál, Mazuch Mihály, Berger János és Végh Bernát. A hat pályázó közül Végh Bernát közvetlen a választás előtt visszalépett. Min.össze 22 szavazatot adtak le és ebből 21 esett Falta Gyulára, 1 pedig ifj. Korom Lajosra. Eszerint Falta lett községünk új végrehajtója, kinek hivatalos működéséhez sok sikert kívánunk!

— **Főpásztori körlevél.** Gróf Csáky Károly püspök legutóbbi körlevelében, melyet papjaihoz intézett, a legelső helyen foglalkozik azon aggasztó helyzettel, melyben hazánk és alkotmányunk jelenleg van, — s felhívja papjait, hogy hivatással együtt minden vasár- és ünnepnap nyilvános imát végezzenek a Mindenhatóhoz, a béke helyreállításáért és a magyarok Nagyszűnyének közbenjárását kerjék, hogy „megszűnjék a visszavonás és egyenlenség átka“ nemzet és király között, — s legyen béke és kölcsönös bizalom, — melynek nyomán drága hazánk fejlődjék és virágozzék.

— **Eljegyzés.** Gallonya Darumezey Müller Ferenc eljegyezte Humay Paula kisasszonyt Mindszentről. Szívvel gratulálunk!

— **Inségakció a megyében.** A mindent leperzselő, szinte Afrikai hőség és csaknem 5 hétig tartott szárazság folytán minden reménység kiveszett arra való nézvést, hogy az idén csak valamelyes kukoricatermés is lehessen vidékünkön. Hozzájárul ehhez, hogy a természetes és mesterséges kaszálók takarmánytermését is tönkretette jórészt a nagy szárazság és hogy így a jószágfentartás és hizlalás tekintetéből még a múlt évinél is nyomoruságosabbnak, tehát inségesebbnek ígérkezik a reánk következő tél a vármegye jó részében. A bekövetkező szükség megelőzése érdekében Cicatricis Lajos dr. alispán idejekorán akciót indított és az ez érdekek esetleg teendő előintézkedések megbeszélésére csütörtökön d. e. 10 órakor értekezletre hívta össze hivatalához az érdekelt községek előjáróságait, lelkészeit, az uradalmak képviselőit, a gazd. egyesület vezetőségét és többeket társadalmunk azon tagjai közül, akikről köztudomásu, hogy minden ilyen emberbaráti akció iránt melegen érdeklődnek.

— **Pallavicini Sándor vadászata.** Kuttiből jelentik: Csár község határában, Léttáffy Gyula kutti-i földbirtokos vadászterületén nagy vadászat volt szombaton. Háromtagú társaság indult el a vadászatra a házigazda, Pallavicini Sándor gróf és Baracco L. báró, egy olasz mágnás. Fogolylesre indultak és öt hajtó verte fel a vidéket. Pallavicini Sándor gróf célbavett egy foglyot, de oly szerencsétlenül lőtt, hogy Kralovics János vad-órt találta el. A szegény ember haldoklott, amikor bevitték a bécsi kórházba. A vizsgálatot megindították. Kralovics családos ember, öt gyermeke van.

— **Szülők figyelmébe ajánljuk** Röser tan- és nevelő-intézetét Budapesten (alapított 1853-ban). „E kitűnő hírnévnek örvendő intézet magában foglal 5 osztályu felső kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenrangu az állami, községi és testületi felső keres-

kedelmi iskolákkal és négy osztályu polgári iskolát. Bizonyítványai államérvényesek és az egyéves önkéntességre jogosítanak. Vidéki tanulók az iskolákkal kapcsolatos nevelő-internátusra felvétetnek.“ Értesítést küld Röser János igazgató, Budapest, VI., Aradi-utca 10.

— **A kiszolgált katona nem tartható vissza.** A hadügyminiszter most egy konkrét eset alkalmából kimondta, hogy a szolgálati kötelességének eleget tett katonát a három éven túl is visszatartani azon a címen, hogy ellene a hadbíróóság előtt büntügyi vizsgálat van folyamatban, nem lehet, azonban az elbocsátás dacára a hadbíróóság a vizsgálatot folytathatja az illető katona ellen.

— **A tejárak emelkedése.** A hetek óta tartó nagy szárazság csaknem országszerte kiszáritotta a legelőket s veszélyezteti a takarmánytermést is. Ennek a hatása pedig abban nyilvánul, hogy a tejtermelők máris csaknem az ország minden részében fölemeltek a tejárakat. Legutóbb a mindszenti és körmenyvidéki tejtermelők, ugyancsak az ötvenes uradalom, amely Arad városát látja el tejjel, emelte jelentékenyen a tej árát.

— **Ég a gyógyszerár!** Ma éjjel, ugy 12 óra tájon ez a rémes kiáltás verte föl éjjeli álmukból a nagyutcán lakó polgárokat. Pár pillanat alatt nagy roobogás volt észlelhető, amit lövések, kétségbeejtő kiáltások követtek. A villám ugyanis lecsapott a gyógyszerár udvari melléképületének tűzfalába s pár pillanat alatt lángborította az egész tetőzetet. Hatalmas tápot adott a tűznek a padláson elhelyezett nagymennyiségű szárított székfűvirág és a különféle gyógyfüvek. Schwarcz Lipót, a gyógyszerár tulajdonosa még ébren volt a tűz keletkezésekor és rémülve menekült családjával az égő házból, amelynek megmentése lehetetlennek látszott. A gyorsan kivonult tűzoltóság valóban önfeláldozó és derekas munkát végzett a tűz lokalizálásánál s nekik köszönhető, hogy a veszedelmes fenyegető tűz nem terjedt tovább. Az épület tetőzete azonban porra égett. Hajnali 3 órára sikerült teljesen eloltani a tüzet, mely szerencsére emberéletben nem tett kárt. Az épület biztosítva volt s így a tulajdonos kára megtérül.

— **Részleges holdfogyatkozás.** E hó 15-én részleges holdfogyatkozás lesz, amelyből azonban mi semmit sem fogunk látni. Középeurópai idő szerint reggel 3 óra 39 perckor kezdődik és 5 óra 43 perckor lesz vége és az egész elsötétedés a holdnak csak egyharmad részére fog kiterjedni. A holdfogyatkozás csak Európa délnyugati részéről, Afrikából, az Atlanti Óceánról, Észak Amerikából és a Csendes Óceán keleti részéből lesz megfigyelhető.

— **Különös előfizetési fölhívás.** Egy bajorországi újság legutóbbi számában a következő előfizetési fölhívást közli:

— Egy uriember, aki fősvenyéből nem akart előfizetni az újságra, átküldte a fiát a szomszédhoz, aki járatott lapot. A fiu nagy sietségben fellökött egy huszmárkát érő méhkaszt; a méhek erre kiröppültek és felismerhetetlenre csipkedték a szegény fiu arcát. Kiabálására kirozott az apja s nem ügyelve a drotsövényre, nekifutott, letépte, de a szögek a testébe belefúródtak és husz márkát érő nadrágját összemarcangolták. A tkhén fölháználta a sövényen támadt rést, lelegelte az éretlen gabonát és addig evett, míg felpuffadt és megdöglött, a nagy zajra kifutott az asszony s a kezében levő olvasztott zsírral teli edényt bele ejtette a kosárba, amelyben a kismacsok meghuzódtak; a macskák belefuladtak a zsírba. Az asszony ijedségében kiejtette szájából mesterséges fogszorait, melyek összetörték, pedig százhusz márkába kerültek. A magára hagyott kis gyerekek a kiöntött zsírral kezdett játszani és bemocskolta vele a száz márkát érő szőnyeget. A nagy zavarban a gazda lánya megszökött a szolgálégény-nyel és magával vitte az apja fiókjából kétszázötven márkát, a felügyelet nélkül maradt tyukok közül tízenegy darabot elpusztított a kutya, a börtök pedig tönkre tették a kötélre terített fehéremüt.

Ebből a borzalmas történetből azt a tanulságot vonja le a bajor újság, hogy nem jó a szomszédba küldeni újságot, hanem járasson mindenki maga s természetesen csakis a Bajor Országos Újságot, melynek ára . . . stb. Mert világos, hogy e rettenetes történetnek ez a befejezése.

— **Férjgyilkos asszony.** A Vásárhelylyel határos csomorkányi tanyák között Vas Sándor tanyáján Molnár Jánosné fejszével agyonverte a férjét, akivel törvényesen nem volt ugyan megesküdvé, de már sok éve együtt éltek. A vadházastársak az utóbbi időben civakodtak és a férj külön ment lakni; több apró holmit vitt magával, ami miatt az asszony ma reggel panaszt akart emelni a szegedi törvényszéknél. Megindult a tanyából, de utközben összetalálkozott Molnárral, aki szidni kezdte és kijelentette, hogy ha vissza nem megy, akkor meghal. Mindaketten visszatértek a régi tanyára, ahol Molnár lefeküdt aludni az ereszet alá. Az asszony ekkor bal-tát ragadott és kétszer fejbe vágta alvó férjét, aki nem vesztette el eszméletét, hanem felkönyökölt. Az asszony erre még többször rácsapott Molnárra, akinek a fejét teljesen összedarabolta. A gyilkos asszonyt elfogták.

— **Nincs többé appelláta.** Egy konkrét esetről kifolyólag a belügyminiszter érdekes elvi határozatot hozott. A határozat szerint, ha valamely község képviselőtestülete a község vagyoni ügyében határozatot hoz és azt a határozatot a vármegye, mint ellenőrző törvényhatóság jóváhagyja, magánfelek ez ellen nem felebbezhetnek. A községi képviselő testületek e határozatai ellen ugyanis kihirdetett záros határidőn belül föl lehet szólalni. Ennek az időnek elmúltával, mikor már a törvényhatóság is jóváhagyja a határozatot, az magánfelek által meg nem appellálható.

— **Tíz millió tudóvész vagy rák elleni szérumra.** Rio de Janeiróból jelentik, hogy a brazilai képviselőház egyik tagjának indítványára elhatározta, hogy aranyban fizetendő tíz milliós pályadíjat tűz ki a tudóvész- vagy rákellenes szérumra. A brazilai kormány nemzetközi tudósokból álló bizottságot fog kinevezni a beérkező tanulmányok és előterjesztések megvizsgálására. A bizottság a rio de janeirói orvosi akadémiai két és a párisi, londoni, bécsi és római orvosi egyetemek egy-egy tagjából fog állani. A pályadíjat csak az elfogadott szérum két évi próbaideje után adják ki a feltalálónak.

— **Az augusztusi csillaghullás.** Néhány nap óta benne vagyunk az augusztusi csillaghullásokban. Szent Lőrinc rajának vagy Perzeidáknak is hívják őket, mert kisugárzó pontjuk, a Perzeus nevű csillaghullással van dolgunk, valamint május második, július harmincadika, az október huszadika, a november tizenharmadika és harmincadika körüli csillaghullások sem azok. A megmérhetlen világűrben millió és millió olyan kis aprótest bolyong, amelynek sem iránya, sem bolygási középpontja nincs. Megtörténhetik pedig, hogy utjukban a Nap vonzási körébe jutnak s tovább folytatott bolyongásukban esetleg éppen a Föld közelébe kerülnek, a melynek vonzási ereje magához tereli őket. A Föld e vonzásának hatása van e kis égitestre; mielőtt földünkre érne, máris elég, vagy mint meteor, Földünk tömegét gazdagítja. Az első eset akkor következik be, ha a kis jövevény olyan kicsiny és sebessége olyan nagy, hogy a levegővel való erős súrlódása következtében izzásba jő s már utjában gázzá válik; a másik testet pedig, ha az illető test nagyobb és sebessége sem olyan nagy, hogy az elégségi processzus az alatt a pár pillanat alatt bekövetkezhessen, míg utját megteszi. Ez esetben mint meteorvas, vagy meteorhull alá. A földre leeső meteoritok rendszeren olyan tüzesek, hogy pusztá kézzel lehetetlen hozzájuk nyulni. Némelyek meg a jégnél is hidegebbek. Rendszerint feketeszinűek, fénytelenek és erősen kénszaguak. Anyaguk vas vagy kő, innen a meteorvas és meteorhull elnevezés. Súlyuk olykor csak néhány gramm, néha azonban több métermázsát is nyomnak. Legtöbb meteor hull le Indiában, Franciaországban, Északamerikában, Olaszországban, de már például Svájcban még nem találtak. Hazánk sem panaszkod-

hatik miatta, sőt az első csillaghullást is nálunk fedezték fel, az 1459-ét. Ahol lecsap, mélyen belefurja magát a földbe, előbb azonban már a levegőben ágyulövészterű dörgés jelzi jöttét.

— **Eltűnt kétféjű sas.** Temesvárról írják, hogy az egész városban örömet és meglepetést kelt, hogy a város főteréről, a Losonczy-térről eltűnt a róm. kath. székesegyház ormáról a kétféjű sas. Kiterjesztett szárnyakkal és két fejével szinte bosszantani akarta az embert, ha véletlenül arra esett a szeme. pillantása. Tegnap reggel végre leszedték. Hárman is alig birtak vele. Letakarták pokróccal. Körülkötözték. Hátha eltálna repülni. Hiszen szárnyai állandóan ki voltak terjesztve. Nem bíztak a kétféjűben. Aztán vitték. Elcipelték oda, ahova már rég óhajtották cipeltetni Temesvár hazafias polgársága: a temesvári muzeumba.

— **Gyermek a rengetegben.** Szombat-helyről jelentik: Különös esetről beszélnek egész Vasvármegyében. A múlt héten egy velemi születésű, de Nagyasszonyfára férjhez ment menyecske szülei látogatására Velembe ment s magával vitte Mariska nevű négyéves kis leányát, aki egy szép reggelen eltűnt hazuról s bár a kétségbeesett anya kérésére Szerdahely, Velem és Bozsok község egész lakossága keresésére indult, teljes négy napon át sehol feltalálható nem volt. Végre, a negyedik napon a füteleki erdő kellő közepén alvás közben találták fel a kis leányt, aki elbeszélte, hogy egy Mária nevű tíz éves kis leányka mindennap eljött hozzá, vizet hozott neki s a kezénél fogva elvezette oda, hol tömérdek vad „himbért“ talált az erdőben. Velemben most a népnek az a meggyőződése, hogy a kis leányt az őrzőangyal vette védelmébe és az tartotta fenn négy napon át a rengetegben.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

OLOSZKAI HORVÁTH ANTAL

Horváth A. könyv- és műnyomdája, 1905.

Acetylen világítás

a legszebb, legolcsóbb
és most a legmegbízhatóbb.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve

Korányi Viktor

magyar acetylen-ipar-vállalat

Budapest, VII., Dob-utca 73. szám.

Boreladás.

Van szerencsém a közönség tudomására hozni, hogy tisztán kezelt saját termésű boraimat, korlátolt engedélyem folytán, saját házamnál literenkint 26 krajcárért mérem.

Tisztelettel

ZÁMBÓ PÁL.

Földeladás.

Közvetlen a vasuti állomás mellett 2 és fél hold föld eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó föld.

Gila Pálnak a szegvári határban levő 25 hold földje, gazdasági épületekkel együtt, több évre haszonbérbe kiadó. — Értekezhetni a tulajdonossal Szegváron, I. tized 166. szám alatt. 2-1

FAJGALAMBOK

jutányos áron, páronkint is, eladók. — Bővebb értesítés nyerhető lapunk kiadóhivatalában. 1-4

Ácstanulól

jó házból való fiu fölvéttetik. Cim a kiadóhivatalban megtudható.

Dohányzóknak

fontos!

hogy az alábbi szívarkahüvelyeket használják, melyek elsőrangú gyártmányok és az egészségre ártalmatlanok

DIVA „TURUL“ JANINA
PRESIDENT HAVANA
RIS ABADIE CARTOUCHÉ
YILDIZ VERGÉ

Kaphatók Mindszenten egyedül:

Horváth Antal

papír- és írószer kereskedésében.

Fenti cigarettahüvelyek 2-ös, 3-as és 4-es számban is raktáron vannak, ugyancsak a hozzávaló szívarkatöltő gépek is, melyek darabonként 20 fillérért beszerezhetők.

TEJ

napi 100 litertől feljebb évi szerződésre megvételre kerestetik. — Ajánlatok kéretnek a feltételek pontos megjelölése mellett

KÖZPONTI TEJCSARNOK
Kőrös Albert és Társai, SZEGED.

Képeslevelezőlapot, papír-, író- és rajz-árut, könyveket és noteszokat csakis Horváth Antal papírkereskedésében vásároljunk. —

Harminc százalékos megtakarítás

érhető el, ha rövidáru-, norinbergi-, divat- és cipőáru-szükségletünket

Kovács Sándornál Vásárhelyen szerezzük be.

Jelen kis hirdetésem olvasását tiszteletteljesen kérem, saját érdekében, figyelmesen teljesíteni és megfoggyódni mit. Cimed arról, hogy csakis pontos, jó és szolid kiszolgálás mellett kapja alant felsorolt áruimat olcsón, a Zöldségpiacon levő rövidáru-, norinbergi-, divat- és cipőáru-üzletemben.

Nagy raktárt tartok: férfi-, női és gyermek-ingekből, gallerok, kézellők, nyakkendők, sétabotok, utazóbőröndök (kofferek), illatszerek, fésűk, legfinomabb szappanok, legjobb minőségű bőr- és selyemkezyük, elsőrendű és többféle kötő- és horgoló-pamutok, cernák, kész kézimunkák és kézimunkákhoz való bármilyen selymekből

Óriási választék: legfinomabb férfi-, női és gyermek-cipőkben, kitiű fűzőkben (miderek), a legjobb férfi-, női és gyermek-harisnyákban, remek kötők és alszoknyákban.

Menyasszonyi kelegyék remek választékban. Béli belépő-gallérok, selyem sálak, tegyezők, boák, ruha-kellékek, a legszebb ruha-díszek, selymek, finom csipkék, mindennemű szalag-, gyöngy- és zsinórdíszek, selyem csipkeszövetek és selyem-hímzések, valamint minden a kereskedésem körébe vágó, de itt fel nem sorolt árukból nagy választékot tartok.

Midőn mélyen tisztelt cimed szives pártfogását kéni bátor vagyok, maradok kiváló tisztelettel

Kovács Sándor, Kódmező-Vásárhely, Zöldségpiac

Nagy választék nap- és esőernyőkben! 1500 darab raktáron!

Nagy választék cipőkben! — 3000 pár állandóan raktáron!